

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΓΕ 2011-2012

Ημερομηνία	θέμα	ομιλητές
13 Δεκεμβρίου	Φυσιολογία παχέος εντέρου - Χρόνια δυσκοιλιότητα	Α. Μαντίδης Μ. Γλυνός Γ. Πεχλιβανίδης
10 Ιανουαρίου	Σύνδρομα δυσαπορρόφησης - κοιλιόκκη	Ι. Τριανταφυλλίδης Ι. Καραγιάννης
7 Φεβρουαρίου	Πολύποδες και Νεοπλάσματα	Γρ. Πασπάτης Ε. Ξυνός Β. Μπαρμπούνης
6 Μαρτίου	Αιμορραγία	Γ. Στεφανίδης Μ. Γλυνός Η. Αθανασάκης
3 Απριλίου	Χρόνια διάρροια– ευερέθιστο έντερο	Σ. Σγούρος Α. Κογεβίνας Δ. Πολύμερος
8 Μαΐου	ΙΦΕΝ	Γ. Μάντζαρης Ι. Παπακωνσταντίνου
5 Ιουνίου	Πρωκταλγία – Ακράτεια - Αιμορροϊδοπάθεια	Α. Πρωτοπαπάς Ι. Τσιαούσης Α. Σταματιάδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2011-2012

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΠΤΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ

ΜΑΘΗΜΑ 1^ο

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΠΑΧΕΟΣ ΕΝΤΕΡΟΥ – ΧΡΟΝΙΑ ΔΥΣΚΟΙΛΙΟΤΗΤΑ

**Τρίτη 13 Δεκεμβρίου 2011
16:00-20:00**

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΜΤΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ:

A. Μαντίδης, Γαστρεντερολόγος

M. Γλυνός, Ακτινολόγος, Νοσοκομείο «Υγεία»

Γ. Πεχλιβανίδης, Χειρουργός, Διευθυντής Α΄ Χειρουργικής Κλινικής Ναυτικού
Νοσοκομείου Αθηνών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α 16:00-17:45

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

A. Μαντίδης 16:00-16:40

- ποια η φυσιολογία και παθοφυσιολογία της κινητικής λειτουργίας του παχέος εντέρου και ποιες λειτουργίες αυτή εξυπηρετεί;
- ποιος η μηχανισμός της αφόδευσης;
- ποιος είναι ο πλέον αποδεκτός ορισμός της δυσκοιλιότητας;
- ποια η ταξινόμηση των αιτίων δυσκοιλιότητας και ποιες οι κύριες υποομάδες ασθενών με σοβαρή δυσκοιλιότητα;
- ποια τα αίτια της χρόνιας σοβαρής δυσκοιλιότητας;
- ποια τα χαρακτηριστικά των ασθενών με σοβαρή δυσκοιλιότητα και ποια η απαραίτητη διερεύνηση στην πρώτη επίσκεψη;
- πότε και γιατί απαιτείται η τεκμηρίωση της αιτίας της δυσκοιλιότητας;

M. Γλυνός 16:40-16:55

- ποιες βασικές αιτίες δυσκοιλιότητας μπορεί να τεκμηριώσουμε ακτινολογικά;

A. Μαντίδης 16:55-17:25

- ποιες οι αρχές της θεραπευτικής αντιμετώπισης της οξείας και χρόνιας δυσκοιλιότητας;
- ποια η αντιμετώπιση ειδικών υποομάδων ασθενών με δυσκοιλιότητα;
- υπάρχουν κανόνες επιλογής και χρήσης υπακτικών και καθαρτικών;
- ποια η ασφάλεια και η ανταπόκριση στη χρόνια χρήση καθαρτικών;

Γ. Πεχλιβανίδης 17:25-17:45

- πότε υπάρχει ένδειξη για χειρουργική θεραπείας της χρόνιας σοβαρής δυσκοιλιότητας;
- ποια η αποτελεσματικότητα και ασφάλεια των πλέον δημοφιλών χειρουργικών επεμβάσεων για κάθε αίτιο δυσκοιλιότητας;

ΜΕΡΟΣ Β 18:15-20:00

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ 1^{ου} ΜΕΡΟΥΣ
18:15-18:30**

**ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΧΡΟΝΙΑ
ΔΥΣΚΟΙΛΙΟΤΗΤΑ**

Α. Μαντίδης, 18:30-19:20 Γ. Πεχλιβανίδης 19:20-20:00

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2011-2012

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΠΤΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ

ΜΑΘΗΜΑ 2^ο

ΣΥΝΔΡΟΜΑ ΔΥΣΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ – ΚΟΙΛΙΟΚΑΚΗ

**Τρίτη 10 Ιανουαρίου 2012
16:00-20:00**

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΜΤΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ:

- I. Τριανταφυλλίδης***, Γαστρεντερολόγος, Διευθυντής Γαστρεντερολογικής Κλινικής Νοσοκομείου Νίκαιας «Άγιος Παντελεήμων»
I. Καραγιάννης, Γαστρεντερολόγος, Διευθυντής Γαστρεντερολογικής Κλινικής Νοσοκομείου «Αγία Όλγα»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α 16:00-17:45

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

I. Τριανταφυλλίδης 16:00-17:00

- ποια η φυσιολογία της απορρόφησης των διάφορων θρεπτικών ουσιών;
- ποιος ο ρόλος του λεπτού εντέρου ως ανοσολογικού οργάνου;
- τι ορίζεται ως σύνδρομο δυσαπορρόφησης;
- ποια η ταξινόμηση και τα συχνότερα αίτια των συνδρόμων δυσαπορρόφησης;
- ποια συμπτώματα και κλινικά σημεία πρέπει να δημιουργούν κλινική υποψία συνδρόμου δυσαπορρόφησης;
- ποια τα συχνότερα αίτια του συνδρόμου τυφλής έλικας και που θα στηριχθεί η κλινική υποψία περί αυτού;
- υπάρχει φαρμακευτικής αιτιολογίας σύνδρομο δυσαπορρόφησης;
- ποιος ο διαγνωστικός αλγόριθμος διερεύνησης ασθενούς με κλινική υποψία δυσαπορρόφησης;
- ποιες είναι οι βασικές πληροφορίες που χρειάζονται ώστε να σχεδιασθεί η θεραπευτική παρέμβαση;
- ποιες οι βασικές θεραπευτικές παρεμβάσεις και ποια η αποτελεσματικότητά τους στις διάφορες υποομάδες ασθενών;
- ποιος ο τρόπος παρακολούθησης ασθενών με σύνδρομο δυσαπορρόφησης;
- σε ποιες περιπτώσεις απαιτείται ειδική διατροφική υποστήριξη ή ολική παρεντερική σίτιση;

I. Καραγιάννης 17:00-17:45

- ποια συμπτώματα και κλινικά σημεία πρέπει να δημιουργούν κλινική υποψία συμπτωματικής ή ασυμπτωματικής κοιλιοκάκης;
- πως τεκμηριώνεται η διάγνωση της κοιλιοκάκης;
- με βάση ποια στοιχεί αξιολογείται η σοβαρότητα της νόσου;
- πώς αξιολογούνται τα θετικά anti-tTg αντισώματα σε ασθενή με φυσιολογική ιστολογία 12/δακτύλου;
- έχει ένδειξη η μελέτη των αντιγόνων HLA;

- θα πρέπει να ελεγχθούν για κοιλιοκάκη οι συγγενείς α' βαθμού;
- πότε θα πρέπει να διερευνάται η πιθανότητα επιπλοκών;
- ποια η αναγκαία παρακολούθηση ενός ασθενούς που συμμορφώνεται στη δίαιτα ελεύθερη γλουτένης και ποια σε ένα μη συμμορφούμενο ασθενή;
- σε πόσο χρονικό διάστημα μετά από επιτυχή θεραπεία αρνητικοποιούνται τα IgA EMA και τα IgA tTG αντισώματα;
- υπάρχει ανθεκτική κοιλιοκάκη και πως αντιμετωπίζεται;

ΜΕΡΟΣ Β 18:15-20:00

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ 1^{ου} ΜΕΡΟΥΣ

18:15-18:30

I. Τριανταφυλλίδης, I. Καραγιάννης

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΣΥΝΔΡΟΜΑ ΔΥΣΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΛΙΟΚΑΚΗΣ

I. Τριανταφυλλίδης 18:30-19:20

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με σύνδρομο βραχέος εντέρου, τυφλής έλικας και άλλων περιπτώσεων συνδρόμων δυσαπορρόφησης πλην κοιλιοκάκης

I. Καραγιάννης 19:20-20:00

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με κοιλιοκάκη διαφόρου εκδήλωσης βαρύτητας ή επιπλοκής.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2011-2012

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΠΤΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ

ΜΑΘΗΜΑ 3^ο

ΠΟΛΥΠΟΔΕΣ – ΚΑΚΟΗΘΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ

**Τρίτη 7 Φεβρουαρίου 2012
16:00-20:00**

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΜΤΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ:

Γρ. Πασπάτης, Γαστρεντερολόγος, Διευθυντής Γαστρεντερολογικής Κλινικής
Νοσοκομείου Ηρακλείου «Βενιζέλειο»,

Ε. Ξυνός, Χειρουργός, Αναπληρωτής Καθηγητής

Β.Μπαρμπούνης, Ογκολόγος, Νοσοκομείο Ιπποκράτειο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α 16:00-17:45

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Γρ. Πασπάτης 16:00-16:45

-ποιοι παράγοντες καθορίζουν τη διάρκεια διακοπής των αντιαιμοπεταλιακών και αντιπηκτικών μετά ενδοσκοπική πολυποδεκτομή στις περιπτώσεις λήψης: Sintrom, ασπιρίνης και προπιδογρέλης, μόνο ασπιρίνης, μόνο προπιδογρέλης;

-σε ποιες περιπτώσεις είναι επαρκής η χορήγηση ηπαρίνης χαμηλού μοριακού βάρους;

-ποια δεδομένα δημιουργούν υποψία συνδρόμου του μη πολυποδιασικού καρκίνου του παχέος εντέρου;

-ποιος ο τρόπος ελέγχου και παρακολούθησης των συγγενών πρώτου βαθμού ασθενούς με μη πολυποδιασικό καρκίνο του παχέος εντέρου;

-ποιες οι ενδείξεις συμπληρωματικής χειρουργικής θεραπείας μετά ενδοσκοπική αφαίρεση πολύποδα παχέος εντέρου;

-ποιες οι ενδείξεις ασφαλούς ενδοσκοπικής πολυποδεκτομής μικρών πολυπόδων με χρήση βρόχου ψυχρής πολυποδεκτομής, απλής λαβίδας βιοψίας, λαβίδας θερμής βιοψίας ή APC;

-ποια ενδοσκοπικά και ιστολογικά χαρακτηριστικά πολυποδεκτομής επηρεάζουν το πρωτόκολλο ενδοσκοπικής επιτήρησης και πως;

-πρέπει και πότε να αρχίζει η ενδοσκοπική επιτήρηση συγγενών πρώτου βαθμού ασθενών με διάφορες ηλικίες με καρκίνο του παχέος εντέρου ή του ορθού;

Ε. Ξυνός 16:45-17:30

-ποιο το πρωτόκολλο σταδιοποίησης του καρκίνου του παχέος εντέρου και του καρκίνου του ορθού;

-ποια ευρήματα του ελέγχου σταδιοποίησης καθορίζουν τον θεραπευτικό χειρισμό του καρκίνου του ορθού;

-ποιες οι βασικές αρχές στην ογκολογική χειρουργική του καρκίνου του παχέος εντέρου και του ορθού;

B. Μπαρμπούνης 17:30- 17:45

-ποιο το πρωτόκολλο μετεγχειρητικής παρακολούθησης ασθενών με καρκίνο του παχέος εντέρου ή του ορθού;

-ποια η μετεγχειρητική αντιμετώπιση του βλεννώδους αδενοκαρκινώματος του παχέος εντέρου;

ΜΕΡΟΣ Β 18:15-20:00

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ 1^{ου} ΜΕΡΟΥΣ

18:15-18:30

Γρ. Πασπάτης, Ε Ξυνός, Β. Μπαρμπούνης

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΠΟΛΥΠΟΔΕΣ ΚΑΙ ΚΑΚΟΗΘΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΛΕΠΤΟΥ ΚΑΙ ΠΑΧΕΟΣ ΕΝΤΕΡΟΥ

18:15-18:30

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με διαφόρους τύπους (μορφολογία, ιστολογία, θέση, αριθμό)

Γρ. Πασπάτης 18:30-19:15

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με διαφόρους τύπους καρκίνου παχέος εντέρου και ορθού

Ε Ξυνός 19:15-20:00

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2011-2012

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΠΤΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ

ΜΑΘΗΜΑ 4^ο

ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΠΤΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ

**Τρίτη 9 Μαρτίου 2012
16:00-20:00**

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΜΤΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ:

Γ. Στεφανίδης, Γαστρεντερολόγος, Διευθυντής Γαστρεντερολογικής Κλινικής
Νοσοκομείου

Μ. Γλυνός, Ακτινολόγος, Νοσοκομείο «Υγεία»

Ηλίας Αθανασάκης, Χειρουργός, Γενική Χειρουργική Κλινική
Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Κρήτης

ΜΕΡΟΣ Α 16:00-17:45

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Γ. Στεφανίδης 16:00-17:00

- περιγραφή της αιμάτωσης λεπτού και παχέος εντέρου
- ποια τα συχνότερα αίτια οξείας αιμορραγίας, χρόνιας μακροσκοπικής και λανθάνουσας αιμορραγίας από το λεπτό και παχύ έντερο;
- Υπάρχουν κλινικά και εργαστηριακά δεδομένα που να προσέγγιση της εστίας της αιμορραγίας;
- ποια η αποτελεσματικότητα της επείγουσας κολonosκόπησης σε οξεία αιμορραγία και πως αυτή μπορεί να βελτιωθεί;
- ποιες οι ενδείξεις εξέτασης με ενδοσκοπική κάψουλα σε αιμορραγία από το λεπτό ή παχύ έντερο;
- ποια η διαγνωστική αξία, οι περιορισμοί και οι κλινικές ενδείξεις του σπινθηρογραφήματος;
- ποιοι παράγοντες αυξάνουν τον κίνδυνο αιμορραγίας από εκκολπώματα και ποιος ο ρόλος της φλεγμονής;
- κάνουν τα εκκολπώματα λανθάνουσα αιμορραγία;
- ποιος ο διαγνωστικός και θεραπευτικός αλγόριθμος για την αιμορραγία από εκκολπώματα;
- ποια τα ποσοστά υποτροπής της αιμορραγία από εκκολπώματα;
- ποιοι παράγοντες σχετίζονται με αυξημένη πιθανότητα αγγειοδυσπλασιών και ποια η συνηθέστερη εντόπιση τους;
- έχει ένδειξη η διαθερμοπηξία με APC αγγειοδυσπλασιών του δεξιού κόλου σε ασθενή χωρίς εμφανή αιμορραγία με ή χωρίς αναιμία;
- ποια η απαιτούμενη υποδομή (διαθεσιμότητα υλικών-συσκευών) για να επιχειρηθεί η διαθερμοπηξία αγγειοδυσπλασιών;
- ποια η πιθανότητα υποτροπής της αιμορραγίας από αγγειοδυσπλασίες μετά επιτυχή διαθερμοπηξία με APC;
- υπάρχει πιθανότητα συμμετοχής του ορθού την ισχαιμική κολίτιδα και ποιος ο θεραπευτικός αλγόριθμος;

Μ. Γλυνός 17:00-17:15

- ποια η διαγνωστική αξία, οι διαγνωστικές και θεραπευτικές δυνατότητες, οι

περιορισμοί και οι κλινικές ενδείξεις της επείγουσας εκλεκτικής αγγειογραφίας σε διάφορα αίτια αιμορραγίας από το λεπτό κα παχύ έντερο;

Ηλίας Αθανασάκης, 17:15-17:45

-ποιες οι ενδείξεις, οι βασικές τεχνικές και η αποτελεσματικότητα της χειρουργικής θεραπείας σε οξεία αιμορραγία;

ΜΕΡΟΣ Β 18:15-20:00

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ 1^{ου} ΜΕΡΟΥΣ

18:15-18:30

Γ. Στεφανίδης, Μ. Γλυνός, Ηλίας Αθανασάκης

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΠΤΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ

18:15-18:30

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με αιμορραγία από το λεπτό και παχύ έντερο.

Γ. Στεφανίδης 18:30-19:15

Μ. Γλυνός 19:15-19:30

Ηλίας Αθανασάκης 19:30-20:00

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2011-2012

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΠΤΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ

ΜΑΘΗΜΑ 5^ο

ΧΡΟΝΙΑ ΔΙΑΡΡΟΙΑ – ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΕΥΕΡΕΘΙΣΤΟΥ ΕΝΤΕΡΟΥ

**Τρίτη 3 Απριλίου 2012
16:00-20:00**

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΜΤΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ:

Σ. Σγούρος, Γαστρεντερολόγος, Επιμελητής Γαστρεντερολογικής Κλινικής
Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών

Α. Κογεβίνας, Γαστρεντερολόγος, Κέρκυρα

Δ. Πολύμερος, Γαστρεντερολόγος, Επιμελητής Γαστρεντερολογικής Κλινικής
Νοσοκομείου «Αττικό»

ΜΕΡΟΣ Α 16:00-17:45

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Σ. Σγούρος 16:00-16:15

-ποια φυσιολογία και η παθοφυσιολογία της κινητικότητας του λεπτού εντέρου;

Δ. Πολύμερος 16:15-17:00

-ποιος ο ορισμός και η ταξινόμηση της χρόνιας διάρροιας;

-ποιοι οι βασικοί παθοφυσιολογικοί μηχανισμοί της χρόνιας διάρροιας και ποια τα συχνότερα αίτια;

-υπάρχει διαφοροδιαγνωστικός αλγόριθμος για ασθενή με χρόνια διάρροια;

-ποια η διαγνωστική αξία της λήψης βιοψιών σε μακροσκοπικά φυσιολογικό εντερικό βλεννογόνο σε ασθενείς με χρόνια διάρροια;

-ποιες οι δυνατότητες και οι περιορισμοί των εργαστηριακών εξετάσεων που έχουν ένδειξη στη διερεύνηση της χρόνιας διάρροιας;

-διάρροια μετά χολοκυστεκτομή: υπάρχει αιτιολογική συσχέτιση και πως αυτή τεκμηριώνεται και αντιμετωπίζεται;

-η πιθανή δυσανεξία στη λακτόζη πρέπει να τεκμηριώνεται εργαστηριακά ή η διάγνωση μπορεί να είναι κλινική;

-ποια είναι τα δεδομένα που επιβάλλουν περαιτέρω έλεγχο μετά την μη διαγνωστική πρακτική «γαστροσκόπηση-κολonosκόπηση-βιοψίες-θυρεοειδικός έλεγχος»;

-πότε θα φθάσουμε στη διάγνωση της «λειτουργικής διάρροιας» και ποια η αντιμετώπισή της;

Α. Κογεβίνας 17:00-17:45

-ποια τα διαγνωστικά κλινικά δεδομένα για το σύνδρομο του ευερεθίστου εντέρου και των λοιπών λειτουργικών παθήσεων του λεπτού και παχέος εντέρου;

-ποιοι οι βασικοί παθοφυσιολογικοί μηχανισμοί στις λειτουργικές παθήσεις του παχέος εντέρου;

-η διαφορική διάγνωση των λειτουργικών παθήσεων του κατώτερου πεπτικού πρέπει γενικά να είναι δυναμική ή εξ αποκλεισμού;

- ποια η θεραπευτική αξία των διαιτητικών οδηγιών στις λειτουργικές παθήσεις του κατώτερου πεπτικού;
- ποιες οι θεραπευτικές δυνατότητές μας στις υποομάδες ασθενών με λειτουργικά συμπτώματα από το κατώτερο πεπτικό;
- ποιος ο πραγματικός ρόλος της μικροβιακής υπερανάπτυξης στους ασθενείς με λειτουργικά συμπτώματα και σε ποιους υπάρχει ένδειξη θεραπείας με μη απορροφούμενα αντιβιοτικά;
- ποιος ο χειρισμός ενός ασθενή με ενδοσκοπική και ιστολογική διάγνωση «μη ειδικής κολίτιδας»;
- τελικά τι προσφέρουν τα αντικαταθλιπτικά στους ασθενείς με λειτουργικές Παθήσεις και πότε θα πρέπει να τα χρησιμοποιούμε;

ΜΕΡΟΣ Β 18:15-20:00

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ 1^{ου} ΜΕΡΟΥΣ

18:15-18:30

Σ. Σγούρος, Α. Κογεβίνας, Δ. Πολύμερος

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΧΡΟΝΙΑ ΔΙΑΡΡΟΙΑ ΚΑΙ ΕΥΕΡΕΘΙΣΤΟ ΕΝΤΕΡΟ

18:15-18:30

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με χρόνια διάρροια και λειτουργικά συμπτώματα από το κατώτερο πεπτικό.

Σ. Σγούρος 18:30-19:00

Δ. Πολύμερος 19:00-19:30

Α. Κογεβίνας 19:30-20:00

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2011-2012

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΠΤΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ

ΜΑΘΗΜΑ 6^ο

**ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗ ΕΝΤΕΡΙΚΗ
ΝΟΣΟ**

**Τρίτη 8 Μαΐου 2012
16:00-20:00**

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΜΤΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ:

Γ. Μάντζαρης, Γαστρεντερολόγος, Διευθυντής Γαστρεντερολογικής Κλινικής
Νοσοκομείου «Ευαγγελισμός»

Ι. Παπακωνσταντίνου, Χειρουργός, Νοσοκομείο Αρεταίειο

ΜΕΡΟΣ Α 16:00-17:45

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Γ. Μάντζαρης

- πότε θα χορηγήσουμε κορτικοειδή και πόσο χρονικό διάστημα;
- ποια είναι η καλύτερη στρατηγική δοσολογίας των κορτικοειδών στη θεραπεία της νόσου Crohn, σχετικά με:
  - την μέγιστη δοσολογία έναρξης της θεραπείας;
  - τη διάρκεια της θεραπείας;
  - την αύξηση ή μείωση της δοσολογίας: πότε και με πιο ρυθμό;
  - τον τύπο των κορτικοειδών;
  - την αποφυγή ανεπιθύμητων ενεργειών;
- ποια η διάρκεια της θεραπείας με κορτικοειδή συνδέεται με εμφάνιση ανεπιθύμητων ενεργειών;
- πόσο νωρίς πρέπει να χρησιμοποιούνται τα ανοσοτροποποιητικά φάρμακα στον χειρισμό της νόσου Crohn και ποιο φάρμακο πρέπει να χρησιμοποιείται;;
- ποια είναι η καλύτερη στρατηγική δοσολογίας των ανοσοτροποποιητικών στη θεραπεία της νόσου Crohn, σχετικά με:
  - την μέγιστη δοσολογία έναρξης της θεραπείας;
  - τη διάρκεια της θεραπείας;
  - την αύξηση ή μείωση της δοσολογίας: πότε και με πιο ρυθμό;
  - ποιο ανοσοτροποποιητικό θα χρησιμοποιήσουμε πρώτο;
- πως πρέπει να παρακολουθείται κλινικά και εργαστηριακά η επάρκεια της θεραπείας;
- πως ορίζεται η ανεπάρκεια της θεραπείας;
- πότε πρέπει να εκτιμάται η αποτελεσματικότητα της θεραπείας;
- πρέπει να εκτιμάται η βλεννογονική επούλωση υπό θεραπεία;
- όταν χορηγείται συνδυασμός αζαθειοπρίνης και antiTNF:
  - θα διακοπεί κάποιο από τα δύο;
  - ποιο θα διακοπεί για την ελάχιστη μείωση της αποτελεσματικότητας;
  - πότε θα διακοπεί αυτή η θεραπεία;
- αν ο ασθενής δεν ανταποκρίνεται στον ανοσοτροποποιητικό παράγοντα:

- θα αυξήσουμε τη δοσολογία;
- θα προσθέσουμε κορτικοειδή;
- θα αλλάξουμε φάρμακο;
- θα χορηγήσουμε antiTNF;
- εάν ο ασθενής δεν ανταποκρίνεται πλέον στη θεραπεία με ανοσοτροποποιητικά ή στον antiTNF παράγοντα θα πρέπει να προσθέσουμε κορτικοειδή;
- ποιοι είναι οι κίνδυνοι για όλων των τύπων καρκίνους και λοιμώξεις που σχετίζονται με βραχεία, μέση ή μακροχρόνια θεραπεία με ανοσοτροποποιητικά ή κορτικοειδή;
- ποια είναι η ελάχιστη παρακολούθηση της ασφάλειας (κλινικά, εργαστηριακά και ακτινολογικά) των ασθενών που παίρνουν ανοσοτροποποιητικά και κορτικοειδή και πόσο συχνά;

ΜΕΡΟΣ Β 18:15-20:00

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ 1^{ου} ΜΕΡΟΥΣ

18:15-18:30

Γ. Μάντζαρης

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΙΔΙΟΠΑΘΗ ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗ ΕΝΤΕΡΙΚΗ ΝΟΣΟ

18:15-18:30

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με ΙΦΕΝ

Γ. Μάντζαρης, Ι. Παπακωνσταντίνου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2011-2012

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΠΤΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ

ΜΑΘΗΜΑ 8^ο

ΠΡΩΚΤΑΛΓΙΑ – ΑΚΡΑΤΕΙΑ – ΑΙΜΟΡΡΟΙΔΟΠΑΘΕΙΑ

Τρίτη 5 Ιουνίου 2012

16:00-20:00

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΜΤΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ:

A. Πρωτοπαπάς, Γαστρεντερολόγος, Νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ

I. Τσιαούσης, Χειρουργός, Επιμελητής Χειρουργικής Κλινικής Νοσοκομείου
«Αγία Όλγα»

A. Σταματιάδης, Χειρουργός

ΜΕΡΟΣ Α 16:00-17:45

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

I. Τσιαούσης 16:00-16:15

- ποιες οι βασικές ανατομικές δομές της ορθοπρωκτικής περιοχής;
- ποιος ο μηχανισμός της εγκράτειας;

A.Πρωτοπαπάς 16:15-16:45

- ποιές οι συχνότερες αιτίες πρωκταλγίας;
- με βάση ποια συμπτωματικά και κλινικά χαρακτηριστικά γίνεται η διαφορική διάγνωση;
- ποια η παθοφυσιολογία του σχηματισμού των ραγάδων; Γιατί οι ραγάδες είναι επώδυνες;
- ποιο το χρονικό όριο διάκρισης μεταξύ οξείας και χρόνιας ραγάδας; Ποιά η παθοφυσιολογία των χρόνιων ραγάδων;
- ποια η συχνότερη θέση δημιουργίας των ραγάδων του δακτυλίου; Εντόπιση των ραγάδων σε θέση πλην της 6^{ης} ή 12^{ης} ώρας τι μπορεί να σημαίνει;
- ποια η συντηρητική αντιμετώπιση της ραγάδας του δακτυλίου;
- έχει ένδειξη και γιατί η χορήγηση αντιβιοτικών σε περιπτώσεις ραγάδας;
- ποια η ταξινόμηση και η παθοφυσιολογία της αιμορροϊδοπάθειας στα διάφορα στάδια;
- ποια η συντηρητική θεραπεία των αιμορροϊδων διαφόρων σταδίων;
- ποιά η αντιμετώπιση των θρομβωμένων αιμορροϊδων;
- Skin tags: Θα πρέπει να μας ανησυχούν;
- τι περιλαμβάνει η συντηρητική αντιμετώπιση της ακράτειας;
- συντηρητική θεραπεία της αιμορροϊδοπάθειας: πότε και γιατί θα χρησιμοποιήσω αλοιφές, υπόθετα μεσαλαζίνης, φλεβοτονικά και άλλα φάρμακα;
- μονήρες έλκος ορθού: πως δημιουργείται, τι συμπτώματα δημιουργεί και πως αντιμετωπίζεται;

I. Τσιαούσης 16:45-17:30

- ποιες οι ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας της ραγάδας;
- ποια η αποτελεσματικότητα και ασφάλεια της χειρουργικής θεραπείας της

ραγάδας;

- ποια η παθοφυσιολογία της περιοδικής παροδικής πρωκταλγίας; Που στηρίζεται η διάγνωση και ποια η αντιμετώπιση;
- πως διαγιγνώσκεται και πως αντιμετωπίζεται η πρωκταλγία στο σύνδρομο του ανελκτήρα μυ;
- ποιος ο ορισμός και οι τύποι της ακράτειας;
- υπάρχει θεραπευτικός αλγόριθμος για την ακράτεια;
- ποιος ο απαιτούμενος έλεγχος σε ασθενή με ακράτεια για το καθορισμό του αιτίου και τον σχεδιασμό της θεραπείας;
- ποιες οι ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας της ακράτειας και ποια τα κριτήρια για επιλογή του τύπου της επέμβασης;
- ποια η αποτελεσματικότητα και ασφάλεια των επεμβάσεων και άλλων τρόπων θεραπείας της ακράτειας;
- είναι η δακτυλική διαστολή πρωκτού ασφαλής και αποτελεσματική θεραπεία της ραγάδας και της αιμορροϊδοπάθειας;
- ποια τα κριτήρια για την επιλογή της επεμβατικής θεραπείας της αιμορροϊδοπάθειας;
- ποια η αποτελεσματικότητα και ασφάλεια των επεμβάσεων για την αιμορροϊδοπάθεια;

A. Σταματιάδης 17:30-17:45

- ποια η παθοφυσιολογία των περιεδρικών αποστημάτων πλην των σχετιζόμενων με N. Crohn;
- έχει ένδειξη η κολονοσκόπηση σε κάθε ασθενή με περιεδρικό απόστημα ή συρίγγιο;
- ποια η απαιτούμενη κλινική εκτίμηση και ποια η cost-effective εξέταση εκλογής για την αξιολόγηση ενός αποστήματος και συριγγίου ώστε να σχεδιασθεί η θεραπευτική αντιμετώπιση;
- ποιοι παράγοντες σχετίζονται με αυξημένο κίνδυνο επιπλοκής από την χειρουργική θεραπεία των περιεδρικών αποστημάτων και συριγγίων;

ΜΕΡΟΣ Β 18:15-20:00

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ 1^{ου} ΜΕΡΟΥΣ

18:15-18:30

A. Πρωτοπαπάς, I. Τσιαούσης, A. Σταματιάδης

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΠΡΩΚΤΑΛΓΙΑ, ΑΚΡΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΙΜΟΡΡΟΙΔΟΠΑΘΕΙΑ

18:15-18:30

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με πρωκταλγία, ραγάδα, αιμορροϊδοπάθεια διαφόρων σταδίων,

A. Πρωτοπαπάς 18:30-19:10

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με απόστημα και συρίγγιο

A. Σταματιάδης 19:10-19:30

Συζήτηση κλινικών σεναρίων ασθενών με ακράτεια κοπράνων.

I. Τσιαούσης 19:30-20:00